

Dia Internacional de Solidaritat amb el Poble Palestí: L'art palestí com a expressió d'existència i resistència

Més d'un any després de l'inici de la guerra a Gaza, l'art a la diàspora palestina continua sent un pilar per preservar la identitat i resistir l'opressió. Aquest 29 de novembre, Dia Internacional de Solidaritat amb el Poble Palestí, mostra com l'art es converteix en un mitjà de resistència, connexió cultural i expressió de perseverança. El 1947, aquest mateix dia, la resolució 181 va ser aprovada per l'Assemblea General de l'ONU, també anomenada "resolució de la partició", que advocava per la creació de dos estats a Palestina, un de jueu i un altre d'àrab. Fins ara, només un ha estat creat: Israel. Per això, aquest dia busca destacar que la qüestió palestina encara roman sense resolució. Aquesta mancança continua deixant els palestins sense drets inalienables com l'autodeterminació, la sobirania i el retorn amb restitució de béns per aquells que van ser desplaçats. Així mateix, pretén recordar als governs i a la societat civil la urgència de resoldre aquesta situació, especialment quan, després de més d'un any des de l'inici de la guerra a Gaza, el nombre de morts

ronda els 45.000 (Al Jazeera, 2024). L'art ha estat, històricament, una part fonamental de la causa palestina, actuant com una eina per preservar i transmetre la seva identitat.

Un símbol present en totes les formes artístiques de la resistència és la síndria. Aquesta fruita té una història al darrere que comença quan les forces israelianes van ocupar Cisjordània als anys 80, i aquestes van prohibir hissar i pintar la bandera palestina i els seus colors. Perquè les pintures poguessin ser exhibides, havien de comptar amb l'aprovació de les autoritats militars israelianes, una demostració de l'opressió cultural cap als palestins. En una conversa entre artistes palestins i alts comandaments israelians, en explicar les restriccions, aquests van esmentar que fins i tot si pintaven una síndria, l'obra seria confiscada. Això va generar una onada d'inspiració artística, i la síndria va passar a ser el símbol més reconegut de la causa palestina. La síndria com a símbol segueix vigent en l'art contemporani, tant dins com fora de Palestina; apareix en cartells de

manifestacions, pintures i també en aplicacions i agulles que els activistes solen portar com a part de les seves peces o accessoris.

"Watermelon Resistance" (2017), obra de Sarah Hatahet que utilitza la síndria com a símbol d'identitat i resistència palestina.

Els artistes són i han estat parts essencials en els moviments socials, i les seves plataformes tenen la possibilitat de donar a conèixer problemàtiques socials i polítiques. Artistes de tot el món, incloent Palestina, han començat una iniciativa, "Artistes Units Contra l'Apartheid", una reformulació de la inicial als anys 80. L'original va tenir molt d'impacte i va contribuir a la finalització de l'apartheid a Sud-àfrica. Aquesta iniciativa demostra que els artistes també formen part de la resistència de formes diferents, a més del seu art propi. Aquest grup ha emès un comunicat

posicionant-se contra l'ocupació israeliana a Palestina, però també organitza reunions mensuals, manifestacions, exposicions conjuntes i concerts benèfics.

Colors que narren la lluita palestina

L'art palestí és una altra manera d'entendre què està succeint al poble palestí. De fet, gran part dels murs als territoris palestins ocupats tenen murals i grafitis que expressen resistència. El mur és "una divisió física i simbòlica entre palestins i israelians i la terra que reclamen," i que aquest sigui el llenç en el qual els palestins decideixen plasmar el seu art té molt de significat per si mateix. Les principals temàtiques rellevants inclouen la súplica per la pau, la resistència cap als militars, banderes i síndries que expressen la identitat palestina que no vol ser esborrada. Per explicar el significat d'aquests grafitis, s'ha utilitzat el terme àrab "sumud" (en àrab: صمود), que significa "fermesa" o "perseverança constant", un valor cultural i polític palestí que expressa la resiliència del poble palestí davant l'adversitat. L'art de resistència al mur expressa tant la causa palestina en general com el qüestionament de la mera existència del mateix mur.

Murals a la Paret de la Segregació que envolta la ciutat de Betlem.

Després de la Nakba, una gran tragèdia que va marcar Palestina després de 1948, els artistes es van dedicar a crear un art que expressés les seves arrels ancestrals, la seva connexió amb la terra, el seu patrimoni cultural, la seva identitat palestina i, sobretot, la seva resistència davant l'ocupació. Com assenyala Mitwasi (2015), "l'art és una manera de comprensió. Visualitza el que sovint no es pot expressar amb paraules." El moviment artístic palestí contemporani abasta una varietat d'estils i temàtiques, units per la seva representació de les experiències palestines. Un dels seus fundadors va ser Nabil Anani, conegut per pintar paisatges de la seva terra natal. El curiós és que els representa tranquils, sense interrupcions ni intervencions. En la seva visió, l'ocupació israeliana no hi té cabuda, demostrant que existeix un espai que mai podran envair ni colonitzar: la seva

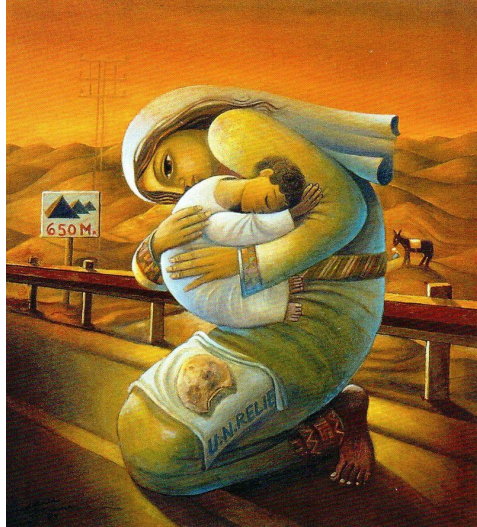
imaginació. Utilitza el seu art per somiar amb un futur pacífic i íntegre per als palestins, aquesta és la seva forma de protesta. Anani va ser cofundador de l'Acadèmia Internacional de Belles Arts de Palestina, una institució pionera dedicada a promoure les arts visuals contemporànies mitjançant programes innovadors, desenvolupament de capacitats i xarxes de recursos. Això demostra el seu compromís amb la seva comunitat i la utilització de l'art com a expressió d'existència i resistència.

"Ein Karem" (2024) de Nabil Anani: Una evocadora representació del poble palestí d'Ein Karem, on la memòria, el paisatge i la identitat cultural s'entrellacen en l'art.

Per a Sliman Mansour, un altre artista pioner del moviment, el seu propòsit és

combatre la deshumanització dels palestins. L'art és una possessió valuosa als pobles palestins, no pel seu valor estètic, sinó pel seu valor patriòtic.

Sliman Mansour, Flight to Egypt (1984): Per a l'artista, les figures femenines simbolitzen la pàtria i la revolució, sempre fortes, orgulloses i vestides amb robes palestines, reflectint la identitat i la resiliència del seu poble.

La història de Laila Ajjawi, una muralista, grafitera i activista palestina, resulta inspiradora per als seus seguidors. Laila, nascuda en un camp de refugiats a Jordània, va trobar des de petita en les parets la seva manera de comunicar-se amb el món. Senteix la responsabilitat d'utilitzar el seu talent i, en conseqüència, l'art que crea amb ell, com una forma de resistència. El seu mitjà d'expressió d'elecció és el grafiti, i el considera una "arma cultural" per si mateixa. Ella descriu un procés al qual

anomena "transferència d'energia," on l'art té el poder per cridar l'atenció sobre qüestions importants. Els seus missatges inclouen exposar la discriminació contra els refugiats palestins i també tracta temes de gènere, incloent el dret a l'educació de les nenes i el matrimoni infantil. S'inspira en experiències personals i en l'ambient social que l'envolta.

La música com a veu del poble palestí

La música ha estat una part integral de la causa palestina des dels seus inicis; quan els palestins són silenciats, alcen la seva veu amb més força i li afegeixen melodia per acompanyar. La banda sonora del moviment palestí s'ha caracteritzat per incloure temàtiques de resistència i experiències socials del poble. Sovint es reinventen cançons populars i s'utilitzen en manifestacions i xarxes socials, unint els participants en una mateixa causa. També cantants contemporanis tant des de Palestina com des de la diàspora alcen la seva veu i transmeten les seves idees mitjançant la música.

Mohammed Assaf és l'artista darrere de la famosa cançó "Dammi Falastini" (دمي فلسطيني), que significa "La meua sang és palestina." Assaf va néixer en un camp de refugiats a Gaza i va fer el salt des de

cantar en casaments de la seva comunitat a guanyar el concurs internacional Arab Idol. El seu èxit és un acte de resistència en si mateix i parla de com el llegat palestí no pot ser esborrat. Assaf explica que no pot diferenciar entre el seu art i la seva actitud patriòtica. Vivint sota ocupació, realitzar art sense matisos polítics resulta gairebé impossible. Amb les seves senzilles frases transmet l'amor dels palestins per la seva terra natal i la seva identitat àrab.

Mohammed Assaf alçant la bandera palestina durant la seva participació a Arab Idol.

A més, la col·laboració internacional també juga un paper important. La banda Coldplay va llançar un dels seus senzills més recents, WE PRAY, en col·laboració amb la cantant Elyanna, que fusiona sons tradicionals àrabs amb una interpretació vocal moderna i profunda. A la seva biografia d'Instagram, Elyanna es descriu com a "Palestina xilena" i aprofita la seva plataforma per promoure la representació cultural, optant per

interpretar les seves cançons en àrab.

Ella desitja expressar la veritat de la seva cultura, que resideix en la seva bellesa. Elyanna explica que, en finalitzar les seves actuacions, sempre porta amb si la keffiyeh, una peça amb arrels en l'Imperi Otomà que s'ha convertit en un emblema significatiu de la resistència contra l'ocupació israeliana i un símbol de solidaritat amb el poble palestí.

L'art palestí, en totes les seves formes i variacions, ha estat i seguirà sent un pilar fonamental per reflectir i transmetre les experiències de tot un poble. S'ha consolidat com una de les eines més transgressores de resistència davant l'ocupació i l'opressió. L'art contemporani palestí, amb els seus missatges directes i inequívocs, busca empoderar el seu poble i servir a la seva causa. Malgrat la persistència de la guerra a Gaza i la contínua expansió dels assentaments israelians a Cisjordània, els artistes palestins continuaran alçant les seves veus i trobant en el seu art un mitjà poderós per expressar la seva identitat, la seva lluita i la seva esperança.

Camila Delmar Lalanne

Estudiante de Global Studies

Universitat Pompeu Fabra

Fonts de referència:

1. Against Apartheid Art. (n.d.). Recuperat de <https://againstapartheid.art/>
 2. Al Jazeera. (24 de novembre de 2024). Israel-Hamas war in maps and charts: Live tracker. Recuperat de <https://www.aljazeera.com/news/longform/2023/10/9/israel-hamas-war-in-maps-and-charts-live-tracker>
 3. ArabLit. (5 d'abril de 2024). Resistance and the Palestinian Folk Song. Recuperat de <https://arablit.org/2024/04/05/resistance-and-the-palestinian-folk-song/>
 4. Berkeley BSide. (3 d'abril de 2023). A song of existence: Mohammed Assaf's "Dammi Falastini" and rebellion against colonization. Recuperat de <https://berkeleybside.com/a-song-of-existence-mohammed-assafs-dammi-falastini-and-rebellion-against-colonization/>
 5. Berkeley BSide. (1 de maig de 2023). Gaza's wonder boy: Underdog Mohammed Assaf wins Arab Idol and rises to fame. Recuperat de <https://berkeleybside.com/gazas-wonder-boy-underdog-mohammed-assaf-wins-arab-idol-and-rise-to-fame/>
 6. EQ-Arts. (2012). Final Report: IAAP Palestine 2012. Recuperat de <https://www.eq-arts.org/wp-content/uploads/2017/10/Final-Report-IAAP-Palestine-2012.pdf>
 7. Ficción de la Razón. (7 d'abril de 2017). Larissa Sansour: Nation Estate. Recuperat de <https://ficcionalarazon.org/2017/04/07/larissa-sansour-nation-estate/>
 8. Harvard International Review. (19 d'agost de 2022). From piece-making to peacemaking: The influence of West Bank Barrier graffiti art. Recuperat de <https://hir.harvard.edu/from-piece-making-to-peacemaking-the-influence-of-west-bank-barrier-graffiti-art/>
 9. Institute for Middle East Understanding (IMEU). (n.d.). West Bank. Recuperat de <https://imeu.org/topic/category/west-bank>
 10. Jordan News. (27 de novembre de 2024). Graffiti murals shed light, color on social, political woes. Recuperat de <https://www.jordannews.jo/Section-106/Features/Graffiti-murals-shed-light-color-on-social-political-woes-645>
 11. Mitwasi, F. (2015). Reflections on Palestinian Art: Art of Resistance or Aesthetics. CreateSpace Independent Publishing Platform.
 12. Laningham, H. (n.d.). An interview with Sliman Mansour. Recuperat de <https://www.southeastreview.org/single-post/an-interview-with-sliman-mansour>
 13. Teen Vogue. (juny de 2024). Elyanna: June 2024 interview. Recuperat de <https://www.teenvogue.com/story/elyanna-june-2024-interview>
 14. United Nations. (n.d.). International Day of Solidarity with the Palestinian People. Recuperat de
-

<https://www.un.org/es/observances/International-day-of-solidarity-with-the-palestinian-people>

15. YouTube. (10 de juny de 2021). Watermelon Resistance. Recuperat de

<https://www.youtube.com/watch?v=VzWe0A-DMaA>

Publicat per

Amb el suport de

ANUE no fa necessàriament com a seves les opinions expressades pels seus col·laboradors
